

บันทึกการประชุม
คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
ในคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๑๔
วันจันทร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๑ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓

อนุกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์อำไพ อินทรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๔. นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	อนุกรรมการ
๕. นายประโกชน์ สภาวสุ	อนุกรรมการ
๖. นายคณิต วัลยะเพ็ชร	อนุกรรมการ
๗. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	อนุกรรมการ
๘. นางสาวปัทมา สุปกำปิง	อนุกรรมการ
๙. นางโสมสุดา ลีชะวณิช	เลขานุการคณะ อนุกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางนลินี ทวีสิน (ลาการประชุม)

ผู้ชำนาญการ ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์วิจิตรา วิเชียรชม	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์
๒. นางสาวฉัฐฉินี พัดฉวีวรรณ
๓. นางสาวชมนาด เล็กพูนเกิด
๔. นายจักรกริช ต้นอารีย์
๕. นางสาวกุลวดี วุฒิกุล

๖. นางสาวนิตา ทิพย์นวจินดา
๗. นายฉัฐพล จันทศิริภาส
๘. นายก่อสิทธิ์ เสรีวิวัฒนา
๙. นายประทีป ล้วนศรีติสกุล

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล ประธานคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์ กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม ได้เลื่อนการประชุมจากเดิมวันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ เป็นวันพุธที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ดังนั้น ขอให้อนุกรรมการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการด้วย โดยในวันนั้นคณะอนุกรรมการจะเสนอร่างบันทึกเจตนารมณ์ในหมวดที่หนึ่ง บททั่วไป และหมวดที่สอง พระมหากษัตริย์ ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

๑.๒ นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล ประธานคณะอนุกรรมการจะเดินทางไปราชการต่างประเทศ ในระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

๑.๓ สืบเนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม โดยที่ประชุมมีความเห็นว่าควรทำบันทึกร่างเจตนารมณ์ในมาตราที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเสียก่อน แล้วจึงทำร่างบันทึกเจตนารมณ์ในมาตราที่ไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

๑.๔ สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการจัดทำจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม ได้จัดทำ TOR ของการจัดนิทรรศการจดหมายเหตุ โดยกำหนดให้มีภาพถ่ายของร่างบันทึกเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญรวมอยู่ด้วย ดังนั้น คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์ต้องนำข้อมูลสรุปภาพรวมเรื่องดังกล่าวมอบให้แก่คณะอนุกรรมการจัดทำจดหมายเหตุ เพื่อนำไปจัดแสดงนิทรรศการด้วย

๑.๕ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานงานกับสำนักกรรมการประชุมและขอเลขเพื่อขอรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไปเพื่อนำมาประกอบการทำร่างบันทึกเจตนารมณ์

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม จำนวน ๓ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐
- ไม่มีการแก้ไข

- ครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๐
ไม่มีการแก้ไข
- ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐
ไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่พิจารณา

พิจารณาร่างบันทึกเจตนารมณ์รายมาตรา

ที่ประชุมได้พิจารณาว่าเมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างบันทึกเจตนารมณ์ที่คณะนักวิชาการ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมแล้ว เมื่อคณะอนุกรรมการได้ตกลงมีมติรับในหลักการแล้ว เห็นควรเสนอคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการพิจารณาปรับถ้อยคำ ให้มีความเหมาะสม

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

หลังจากนั้น คณะอนุกรรมการได้พิจารณาร่างบันทึกเจตนารมณ์รายมาตราในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ดังนี้

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

เจตนารมณ์ องค์กรของรัฐทุกประเภท เช่น หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรตามรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น จะต้องปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายหรือตรากฎหมาย หรือกฎข้อบังคับใดๆ หรือตีความกฎหมาย ที่มีผลกระทบต่อประชาชน จะต้องพึงตระหนักและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย แม้บุคคลนั้นจะถึงแก่ความตายไปแล้ว ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมพึงได้รับความเคารพเช่นกัน

หมายเหตุ หลักการสำคัญแห่งมาตรานี้เป็นไปตามหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. ๑๙๔๘ ประเทศไทยนำหลักการดังกล่าวบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้คงตามหลักการเดิมโดยไม่มีการแก้ไข และขอให้คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ พิจารณาปรับถ้อยคำเพื่อให้อ่านเข้าใจได้ง่าย

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้การตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การตีความกฎหมาย และให้หมายรวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐพึงตระหนัก ผูกพัน และต้องเคารพซึ่งสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้การรับรอง โดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายตามประเพณีปฏิบัติหรือศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้การรับรองไว้

อนึ่ง หลักประกันดังกล่าวย่อมครอบคลุมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานต่ำสุดของบุคคลแม้ไม่ใช่ชนชาวไทยตามมาตรา ๔ แห่งบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่า มาตรา ๒๖ , ๒๗ , ๒๘ และ ๒๙ นั้น มีความสำคัญและเกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้น จะต้องพิจารณาจากรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญด้วย

๒. ที่ประชุมมีความเห็นว่า ให้ตัดเจตนารมณ์ วรรคสอง ออกเพราะหมวด ๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนมาตรา ๔ เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอและมอบหมายให้นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล อนุกรรมการพิจารณาเพิ่มเติมหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา ๔

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

จึงกำหนดให้การตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การตีความกฎหมาย และให้หมายรวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ พึงตระหนัก ผูกพัน และต้องเคารพซึ่งสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้การรับรองโดยแจ้งชัด หรือโดยปริยายตามประเพณีปฏิบัติหรือศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้การรับรองไว้

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดให้บุคคลธรรมดาทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาวไทยหรือไม่ รวมทั้งนิติบุคคลหรือชุมชนที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้การรับรองต้องมีหน้าที่ให้ความเคารพจะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นชนชาวไทย หรือสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๔ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

ดังนั้น หากบุคคลใดถูกละเมิดสิทธิหรือองค์ของรัฐล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้การรับรองไว้โดยแจ้งชัด โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับการปกป้องคุ้มครองและแก้ไขเยียวยาด้วยกระบวนการทางศาลโดยตรง เว้นแต่การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดที่มีกฎหมายวิธีสบัญญัติกำหนดไว้ก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

อนึ่ง เพื่อประกันการใช้สิทธิทางศาลในกรณีบุคคลซึ่งเป็นชนชาวไทยที่ถูกล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญประสงฆ์จะใช้สิทธิทางศาลย่อมได้รับความสะดวกและการช่วยเหลือทางกฎหมายตามสมควร

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่ามาตรา ๒๘ มีความสำคัญสำหรับประชาชนที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย ดังนั้น การทำบันทึกเจตนารมณ์จะต้องบันทึกให้ประชาชนอ่านและเข้าใจได้ง่าย

๒. มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติรับกับมาตรา ๔ คือการรับรองความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเงื่อนไขการใช้สิทธิที่ถูกรับรองโดยมาตรา ๔

๓. คำว่า“บุคคล” หมายความว่าบุคคล นิติบุคคล และคณะบุคคล ซึ่งคณะบุคคลนี้เป็นคณะบุคคลใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ว่าบัญญัติในมาตราใดก็อยู่ในความหมายว่าบุคคล เช่นกันเพราะฉะนั้น คำว่า “ชุมชน” จึงมีความหมายว่าบุคคล

๔. ที่ประชุมมีความเห็นว่าเพื่อให้ประชาชนเข้าใจกฎหมายได้ง่ายควรใช้คำว่า“กฎหมายบัญญัติ” แทนคำว่า “วิธีบัญญัติ” ในบันทึกเจตนารมณ์

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์ ดังนี้

เจตนารมณ์ เมื่อบุคคลได้รับการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ดังนั้น บุคคลต้องเคารพศักดิ์ศรี สิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย และไม่กระทำการที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

เพื่อกำหนดให้บุคคลธรรมดาทุกคน รวมทั้งนิติบุคคล คณะบุคคลหรือชุมชนที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้รับรองต้องมีหน้าที่ให้ความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และจะต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นชนชาวไทย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

ดังนั้น หากชนชาวไทยถูกบุคคลธรรมดาหรือองค์กรของรัฐล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้การรับรองไว้โดยแจ้งชัด โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับการปกป้องคุ้มครองและแก้ไขเยียวยาด้วยกระบวนการทางศาลโดยตรง เว้นแต่การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

อนึ่ง เพื่อประกันการใช้สิทธิทางศาลในกรณีบุคคลซึ่งเป็นชนชาวไทยที่ถูกล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญประสงค์จะใช้สิทธิทางศาลย่อมได้รับความสะดวกและการช่วยเหลือทางกฎหมาย

มาตรา ๒๕ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้

ดังนั้น การกระทำใด ๆ ของรัฐอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น การตรวจค้น จับกุม คุมขัง หรือการค้นเคหสถานเหล่านี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยซึ่งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรับรองไว้จะต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และกระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปจะให้ผลเจาะจงหรือมุ่งใช้บังคับแก่การใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะหาได้ไม่ เว้นแต่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้ตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพเฉพาะเพื่อการใดจึงจะตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพื่อการนั้นได้

อนึ่ง หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยดังกล่าวให้นำไปใช้กับการออกกฎหรือระเบียบที่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งปวงด้วย

ทั้งนี้การที่ไว้ว่า ต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริง

หมายเหตุ มติของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็นว่ามาตรา ๒๕ เป็นการบัญญัติว่าการจำกัดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยจะกระทำมิได้ เว้นแต่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ตรากฎหมายดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ต้องประกอบด้วยหลักประกัน ๓ ประการ คือ

๑. ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพอันเป็นสาระสำคัญ

๒. โดยกระทำได้เท่าที่จำเป็น

๓. ต้องมีผลใช้บังคับทั่วไป ไม่เจาะจง ใช้บังคับแก่การใดการหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่ทบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรับรองไว้

ดังนั้น การจำกัดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ตรากฎหมายดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพอันเป็นสาระสำคัญ โดยกระทำได้เท่าที่จำเป็น และต้องมีผลใช้บังคับทั่วไป ไม่เจาะจง ใช้บังคับแก่การใดการหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ

อนึ่ง หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยดังกล่าวให้นำไปใช้กับการออกกฎหมายหรือระเบียบที่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งปวงด้วย

หมายเหตุ มติของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ วันที่ ๕ มิถุนายน

พ.ศ. ๒๕๕๐

ส่วนที่ ๒

ความเสมอภาค

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

เจตนารมณ์ บุคคลไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

บุคคลจะต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือความพิการไม่ว่าทางกายภาพ จิตใจ หรือสติปัญญา หรือสุขอนามัย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา รวมถึงความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาอบรมตลอดจนความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ เว้นแต่เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

สภาพทางกายหรือสุขภาพให้หมายรวมถึงความพิการทุกประเภทตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ อันได้แก่ความบกพร่องที่เป็นระยะเวลานานในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และประสาทสัมผัส (long-term physical mental , intellectual or sensory impairments) ซึ่งเมื่อประกอบกับอุปสรรคต่างๆ อาจขัดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่บนพื้นฐานความเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่น (มติของคณะอนุกรรมการยกร่าง กรอบที่๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐)

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีกลุ่มบุคคลสองกลุ่มคือ กลุ่มคนพิการและกลุ่มบุคคลที่มีวิถีทางเพศชายันให้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเพศที่สามและความพิการไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มคำว่า “ความพิการ” ในมาตรา ๓๐ วรรคสอง แต่ยังไม่ได้บัญญัติถึงบุคคลที่มีวิถีทางเพศไว้ แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้องนายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล จะตรวจสอบจากรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญอย่างละเอียดก่อนที่จะทำร่างบันทึกเจตนารมณ์ต่อไป

๒. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่ามาตรา ๓๐ เป็นหลักการรับรองคุ้มครองสิทธิของบุคคล ให้ได้รับความเสมอภาค ส่วนในวรรคสามและวรรคสี่นั้น บัญญัติแตกต่างกัน ดังนี้

- วรรคสาม เป็นการบัญญัติว่า”ห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมือง

- วรรคสี่ เป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการพิเศษที่ให้บุคคลที่ด้อยโอกาสได้ใช้สิทธิเสรีภาพเท่าผู้อื่นเท่านั้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกร่างเจตนารมณ์ ดังนี้

เจตนารมณ์ บุคคลย่อมมีความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ส่วนการขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา ๓๑ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐและพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมาย หรือกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

เจตนารมณ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีความเสมอภาคภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป เว้นแต่ถูกจำกัดไว้โดยกฎหมายหรือกฎที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ประกอบด้วย ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐรวมตลอดถึงพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น บุคคลดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการปฏิบัติตามหรือบังคับใช้กฎหมาย ย่อมอยู่ในฐานะที่จะให้คุณให้โทษแก่ประชาชนหรือทางการเมืองไม่ว่าระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ จึงอาจถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญบางประการ อย่างไรก็ตามกฎหมายหรือกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต้องมีวัตถุประสงค์เฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) เกี่ยวกับการเมือง
- (๒) เกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถภาพหรือการรักษาวินัย
- (๓) เกี่ยวกับคุณธรรมหรือจริยธรรม

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้คงตามหลักการเดิมโดยไม่มีการแก้ไข และมอบให้คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ พิจารณาปรับถ้อยคำเพื่อให้อ่านเข้าใจได้ง่าย

หลังจากนั้น คณะนักวิชาการได้หารือกับคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการทำหมายเหตุว่าจะต้องระบุดังการอ้างอิงรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ อย่างไร ซึ่งคณะอนุกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. กรณีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทุกตัวอักษรให้ใช้คำว่า “คงเดิมตามรัฐธรรมนูญ...”

๒. กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวถ้อยคำแต่คงเดิมตามหลักการให้ใช้คำว่า “คงเดิมตามรัฐธรรมนูญ...”

๓. กรณีที่ในมาตราเดียวกันแต่ในแต่ละวรรคมาจากรัฐธรรมนูญต่างฉบับกันให้ระบุว่าในแต่ละวรรคมาจากรัฐธรรมนูญฉบับใดเช่น “วรรคแรกมาจากรัฐธรรมนูญฉบับที่....,วรรคสองมาจากรัฐธรรมนูญฉบับที่....” เป็นต้น

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์ครั้งต่อไป ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๑ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓ โดยกำหนดจะพิจารณาเรื่องการจัดทำร่างบันทึกเจตนารมณ์รายมาตรา

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา
นางสาวปรัชญาภรณ์ อมรเวช นิตกร ๖
ผู้จัดบันทึกการประชุม
นางภิรมย์ เจริญรุ่ง นิตกร ๗ว.
ผู้ตรวจทาน
สำนักกรรมการ ๓